

USTAWA

z dnia 12 czerwca 1975 r.

o ochronie przeciwpożarowej.

Rozdział 1

Przepisy ogólne.

Art. 1. Ochrona życia i zdrowia ludzkiego oraz dorobku materialnego i kulturalnego społeczeństwa przed pożarami jest obowiązkiem wszystkich organów władzy i administracji państwowej, instytucji państwowych, jednostek gospodarki uspołecznionej, organizacji społecznych oraz każdego obywatela.

Art. 2. 1. Ustawa określa zasady zapobiegania pożarom i ich zwalczania, organizację ochrony przeciwpożarowej oraz świadczenia na rzecz tej ochrony.

2. Przepisy ustawy nie naruszają przepisów prawa górniczego i dekretu o urzędach górniczych.

Art. 3. 1. Zwierzchni nadzór nad ochroną przeciwpożarową sprawuje Minister Spraw Wewnętrznych.

2. Minister Spraw Wewnętrznych koordynuje działalność w dziedzinie ochrony przeciwpożarowej ministrów (kierowników urzędów centralnych), terenowych organów administracji państwowej stopnia wojewódzkiego oraz centralnych związków spółdzielni i zarządów głównych organizacji społecznych.

Art. 4. Nadzór nad ochroną przeciwpożarową sprawują:

- 1) ministrowie (kierownicy urzędów centralnych) — w stosunku do jednostek państwowych im podległych oraz przez nich nadzorowanych,
- 2) terenowe organy administracji państwowej — w stosunku do jednostek organizacyjnych rad narodowych,
- 3) związki spółdzielni — w stosunku do zrzeszonych spółdzielni,
- 4) zarządy główne organizacji społecznych — w stosunku do podporządkowanych im jednostek organizacyjnych oraz zrzeszonych w nich organizacji społecznych.

Art. 5. Rady narodowe oraz terenowe organy administracji państwowej koordynują — na zasadach i w trybie określonych w przepisach dotyczących rad narodowych i terenowych organów administracji państwowej — działalność w dziedzinie ochrony przeciwpożarowej jednostek państwowych, spółdzielczych i społecznych.

Art. 6. 1. Przepisy o ochronie przeciwpożarowej wydają ministrowie (kierownicy urzędów centralnych) — w stosunku do jednostek organizacyjnych im podległych oraz przez nich nadzorowanych, po zasięgnięciu opinii Komendanta Głównego Straży Pożarnej.

2. Przepisy o ochronie przeciwpożarowej dla określonych dziedzin gospodarki narodowej (branżowe przepisy

o ochronie przeciwpożarowej) wydają ministrowie właściwi dla danej dziedziny gospodarki, w porozumieniu z innymi ministrami (kierownikami urzędów centralnych), którym podlegają lub przez których są nadzorowane jednostki organizacyjne należące do określonej dziedziny gospodarki, po zasięgnięciu opinii Komendanta Głównego Straży Pożarnej.

3. Przepisy, o których mowa w ust. 2, mogą dotyczyć także organizacji spółdzielczych i społecznych oraz jednostek gospodarki nie uspołecznionej i osób fizycznych; w tych wypadkach przepisy te wydawane są przez ministrów w drodze rozporządzeń.

Rozdział 2

Zapobieganie pożarom i ich zwalczanie.

Art. 7. W dziedzinie zapobiegania i zwalczania pożarów do terenowych organów administracji państwowej należy:

- 1) sprawowanie kontroli przestrzegania przepisów o ochronie przeciwpożarowej przez państwowe, spółdzielcze i społeczne jednostki organizacyjne oraz jednostki organizacyjne gospodarki nie uspołecznionej i osoby fizyczne,
- 2) nadzór nad działalnością zawodowych, obowiązkowych i ochotniczych straży pożarnej,
- 3) zapewnienie na terenie miast i gmin zasobów wody do gaszenia pożarów,
- 4) zapewnienie strażom pożarnym:
  - a) środków alarmowania i łączności,
  - b) pomieszczeń, wyposażenia, sprzętu, urządzeń przeciwpożarowych, odzieży specjalnej, umundurowania,
  - c) środków transportowych do akcji ratowniczych i ćwiczeń.

Art. 8. 1. Zapewnienie ochrony przeciwpożarowej w zakładach pracy należy do kierowników tych zakładów. Do obowiązków kierowników zakładów pracy należy w szczególności:

- 1) zapewnienie warunków ochrony przeciwpożarowej w zakresie bezpieczeństwa osób i ochrony mienia,
- 2) zapewnienie przestrzegania przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych i technologicznych oraz zapobieganie wszelkim zagrożeniom w tym zakresie,
- 3) ustalanie wymagań przeciwpożarowych w dokumentacji technologicznej, technologiczno-ruchowej i remontowej, w szczególności przez określanie:
  - a) charakterystyki zagrożenia pożarowego występującego w procesach technologicznych, instalacjach

i urządzeniach w czasie ich ruchu, obsługi i remontów,

- b) sposobów usuwania zagrożenia pożarowego oraz postępowania w razie pożaru,
- 4) zapewnienie zaopatrzenia zakładów w urządzenia przeciwpożarowe,
- 5) zaznajamianie pracowników z przepisami przeciwpożarowymi oraz zapewnienie nadzoru nad ich przestrzeganiem.

2. Kierownicy zakładów pracy w wypadkach określonych przez właściwych ministrów (kierowników urzędów centralnych), w organizacjach spółdzielczych zaś — przez centralne związki spółdzielni, a w organizacjach społecznych — przez zarządy główne tych organizacji:

- 1) powołują komisje pożarowo-techniczne jako zespoły doradcze kierownika zakładu pracy do spraw ochrony przeciwpożarowej,
- 2) powierzają prowadzenie spraw zapobiegania pożarom odpowiednio przeszkolonym pracownikom inżyniersko-technicznym.

3. Kierownicy obiektów użyteczności publicznej (służby zdrowia, oświaty, kultury, sportu, komunikacji, handlu, usług, gastronomii i innych) są obowiązani zapewnić bezpieczeństwo na wypadek pożaru osobom przebywającym w tych obiektach, a w szczególności zapewnić warunki ewakuacji.

Art. 9. W założeniach i projektach nowo budowanych, odbudowywanych lub przebudowywanych obiektów budowlanych oraz lokalizacji otwartych placów składowych należy uwzględniać wymagania ochrony przeciwpożarowej.

Art. 10. Właściwi ministrowie, w organizacjach spółdzielczych zaś — centralne związki spółdzielni, a w organizacjach społecznych — zarządy główne tych organizacji zapewniają:

- 1) wprowadzenie do programów nauczania w szkołach i na kursach zawodowych zagadnień ochrony przeciwpożarowej,
- 2) prowadzenie działalności propagandowej w zakresie ochrony przeciwpożarowej,
- 3) prowadzenie badań naukowych niezbędnych do prawidłowej realizacji zadań ochrony przeciwpożarowej.

Art. 11. 1. Osoby fizyczne w razie powstania pożaru są obowiązane do:

- 1) niezwłocznego zaalarmowania dostępnymi środkami osób znajdujących się w objętych lub zagrożonych pożarem budynkach oraz najbliższej straży pożarnej lub jednostki Milicji Obywatelskiej albo sołtysa,
- 2) przystąpienia do akcji ratowniczej oraz do podporządkowania się w tym zakresie zarządzeniom kierującego tą akcją.

2. Od obowiązku określonego w ust. 1 pkt 2 są zwolnione:

- 1) osoby niezdolne do pełnienia tego obowiązku wskutek choroby lub ułomności fizycznej,

- 2) kobiety w ciąży oraz w ciągu 12 tygodni po odbyciu połogu,
- 3) osoby sprawujące opiekę nad dziećmi w wieku do lat 8 oraz osoby sprawujące opiekę nad obłożnie chorymi,
- 4) osoby w wieku do lat 18,
- 5) osoby, które ukończyły: mężczyźni 60 lat, a kobiety 55 lat.

3. Od obowiązku określonego w ust. 1 pkt 2 są ponadto zwolnieni:

- 1) członkowie personelu dyplomatycznego obcych misji dyplomatycznych oraz urzędnicy konsularni obcych urzędów konsularnych,
- 2) członkowie personelu administracyjnego i technicznego, członkowie personelu służby obcych misji dyplomatycznych oraz pracownicy konsularni i członkowie personelu służby obcych urzędów konsularnych, jeżeli nie są obywatelami polskimi lub nie mają w Polsce miejsca stałego pobytu — z zastrzeżeniem zasady wzajemności,
- 3) inne osoby korzystające z immunitetów dyplomatycznych lub konsularnych na mocy ustaw, umów międzynarodowych albo powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych.

Art. 12. 1. Gminne rady narodowe (rady narodowe miast i gmin) mogą wprowadzać obowiązek organizowania i pełnienia przez osoby fizyczne wart przeciwpożarowych w określonych miejscowościach. Wprowadzając obowiązek wart przeciwpożarowych rada narodowa może zezwolić na zatrudnianie przez urząd gminy (miasta i gminy) wartowników, ustalając zarazem obowiązek świadczeń pieniężnych na ten cel w zamian za osobiste pełnienie warty.

2. W wypadkach określonych w ust. 1 naczelnik gminy (miasta i gminy) może nakładać na osoby fizyczne obowiązek pełnienia wart przeciwpożarowych lub zatrudniać wartowników, nakładając na wspomniane osoby obowiązek odpowiednich świadczeń pieniężnych na ten cel w zamian za osobiste pełnienie warty.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się do:

- 1) żołnierzy w czynnej służbie wojskowej,
- 2) funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej, pożarnictwa i Służby Więziennej oraz członków Ochotniczej Rezerwy Milicji Obywatelskiej i ochotniczych straży pożarnych,
- 3) osób wymienionych w art. 11 ust. 2 i 3,
- 4) kobiet — w odniesieniu do obowiązku pełnienia wart przeciwpożarowych w porze nocnej.

4. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia zasady:

- 1) organizowania i pełnienia wart przeciwpożarowych,
- 2) zatrudniania stałych wartowników oraz ponoszenia przez obowiązanych świadczeń pieniężnych na ten cel.

Art. 13. Właściciele, użytkownicy i zarządzający nieruchomością są obowiązani:

- 1) usuwać lub w sposób należyty zabezpieczać w obrębie budynków, zakładów pracy, lasów oraz innych obiektów urządzenia, materiały i przedmioty stwarzające niebezpieczeństwo powstania pożaru,
- 2) pilnować okresowego przeprowadzania wycierania kominów,
- 3) bieżąco naprawiać kominy, usuwać usterki w instalacjach i urządzeniach, stwarzających niebezpieczeństwo pożaru,
- 4) umożliwiać umieszczanie na należących do nich nieruchomościach urządzeń przeciwpożarowych,
- 5) posiadać w stanie zdatnym do użytku urządzenia i sprzęt przeciwpożarowy,
- 6) udostępniać dojazdy i nieruchomości jednostkom biorącym udział w akcji ratowniczej,
- 7) udzielać informacji w sprawach ochrony przeciwpożarowej osobom upoważnionym do przeprowadzania kontroli w zakresie tej ochrony.

Art. 14. 1. Osoby fizyczne i prawne oraz inne jednostki organizacyjne dysponujące mieniem przydatnym do akcji ratowniczej są obowiązane:

- 1) zezwalać na użycie będących w ich posiadaniu środków mogących służyć do alarmu lub akcji ratowniczej,
- 2) dostarczać posiadane pojazdy do przewozu ludzi i sprzętu oraz wodę i inne środki gaśnicze, a także przedmioty potrzebne do akcji ratowniczej.

2. Przepis ust. 1 pkt 2 nie dotyczy:

- 1) pojazdów jednostek wojskowych, Milicji Obywatelskiej, Służby Więziennej oraz pojazdów jednostek państwowych, którymi przewożone są przesyłki wartościowe,
- 2) pojazdów przeznaczonych do niesienia pomocy w wypadkach klęsk żywiołowych, awarii i do przewozu chorych,
- 3) pojazdów należących do osób, o których mowa w art. 11 ust. 3, oraz obcych misji dyplomatycznych, urzędów konsularnych i instytucji międzynarodowych korzystających z immunitetów dyplomatycznych lub konsularnych na mocy ustaw, umów międzynarodowych albo powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych.

Art. 15. 1. Prawo kontrolowania stanu ochrony przeciwpożarowej posiadają upoważnieni do tych czynności funkcjonariusze pożarnictwa i osoby upoważnione przez terenowy organ administracji państwowej stopnia podstawowego. Osoby te mają prawo wstępu na teren zakładów pracy, do budynków i innych obiektów.

2. Wstęp do obiektów zajmowanych przez instytucje i osoby, o których mowa w art. 14 ust. 2 pkt 3, jest uzależniony od każdorazowej zgody użytkownika.

3. Minister Spraw Wewnętrznych określi w drodze rozporządzenia zasady oraz tryb przeprowadzania kontroli, o których mowa w ust. 1 i 2.

4. W razie stwierdzenia szczególnego zagrożenia pożarowego terenowe organy administracji państwowej stopnia wojewódzkiego mogą zakazać:

- 1) używania maszyn i urządzeń, które ze względu na niewłaściwą eksploatację, uszkodzenia lub braki stwarzają niebezpieczeństwo pożaru,

- 2) eksploatacji pomieszczeń, zakładów albo ich części, jeżeli wskutek zaniedbań w zabezpieczeniu przeciwpożarowym istnieje bezpośrednie zagrożenie zdrowia, życia ludzkiego lub mienia.

Rozdział 3

Organizacja ochrony przeciwpożarowej.

Art. 16. 1. Centralnym organem administracji państwowej w sprawach ochrony przeciwpożarowej jest Komendant Główny Straży Pożarnych. Tryb powoływania Komendanta Głównego Straży Pożarnych i jego zastępców regulują odrębne przepisy.

2. Komendant Główny Straży Pożarnych podlega Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

3. Komendant Główny Straży Pożarnych wykonuje swoje zadania przy pomocy Komendy Głównej Straży Pożarnych.

4. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia szczegółowy zakres działania Komendanta Głównego Straży Pożarnych.

Art. 17. 1. Organizację ochrony przeciwpożarowej ustalają właściwi ministrowie (kierownicy urzędów centralnych) — w jednostkach im podległych i przez nich nadzorowanych, centralne związki spółdzielni — w zrzeszonych w nich spółdzielniach oraz zarządy główne organizacji społecznych — w podporządkowanych im jednostkach, po zasięgnięciu opinii Komendanta Głównego Straży Pożarnych.

2. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, określa organizację i zakres działania wojskowej ochrony przeciwpożarowej.

3. Ministrowie Obrony Narodowej i Spraw Wewnętrznych określają sposób przeprowadzania przez straże pożarne akcji ratowniczych obiektów wojskowych, zasady współdziałania tych straży z wojskowymi strażami pożarnymi oraz zasady szkolenia kadr wojskowych straży pożarnych w ramach szkolenia fachowego prowadzonego przez komendy straży pożarnych.

4. Ministrowie Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych określają organizację ochrony przeciwpożarowej i zakres jej działania w jednostkach organizacyjnych więziennictwa oraz zasady przeprowadzania przez straże pożarne akcji ratowniczych obiektów więziennictwa.

Art. 18. 1. Terenowe organy administracji państwowej stopnia wojewódzkiego wykonują zadania w zakresie ochrony przeciwpożarowej przy pomocy podległych im urzędów i komend wojewódzkich straży pożarnych.

2. Terenowe organy administracji państwowej stopnia wojewódzkiego tworzą komendy wojewódzkie straży pożarnych i określają ich organizację.

3. Komendą wojewódzką straży pożarnych kieruje komendant. Tryb powoływania komendanta oraz jego zastępców regulują odrębne przepisy.

Art. 19. 1. Terenowe organy administracji państwowej stopnia podstawowego wykonują zadania w zakresie ochrony przeciwpożarowej w sprawach dotyczących zakładów i obiektów gospodarki uspołecznionej przez

komendy rejonowe straży pożarnych lub komendy terenowych zawodowych straży pożarnych.

2. Terenowe organy administracji państwowej stopnia wojewódzkiego tworzą komendy rejonowe straży pożarnych oraz określają ich organizację. Komendy rejonowe straży pożarnych tworzone są według sieci ustalonej przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska.

3. Komendą rejonową straży pożarnych kieruje komendant. Tryb powoływania komendanta oraz jego zastępcy regulują odrębne przepisy.

4. W razie istnienia w rejonie terenowej zawodowej straży pożarnej lub jej oddziału komendant tej straży lub dowódca oddziału wykonuje funkcje komendanta rejonowego.

5. Terenowy organ administracji państwowej stopnia podstawowego może do wykonywania czynności operacyjno-technicznych ochrony przeciwpożarowej powołać komendanta gminnego straży pożarnych. Zasady powoływania komendanta gminnego straży pożarnych określa Rada Ministrów.

Art. 20. 1. Do komend wojewódzkich straży pożarnych oraz komend rejonowych i komend zawodowych straży pożarnych w zakresie zadań operacyjno-technicznych należy w szczególności analizowanie stanu ochrony przeciwpożarowej w poszczególnych dziedzinach gospodarki narodowej oraz inicjowanie przedsięwzięć zmierzających do zmniejszenia zagrożenia pożarowego, określanie kierunków działania jednostek ochrony przeciwpożarowej, udział w zapobieganiu pożarom, organizowanie walki z pożarami, dowodzenie strażami pożarnymi i szkolenie pożarnicze.

2. W zakresie wykonywania zadań operacyjno-technicznych komendant wojewódzki straży pożarnych podlega Komendantowi Głównemu Straży Pożarnych, komendant rejonowy straży pożarnych — komendantowi wojewódzkiemu straży pożarnych, a komendant zawodowej straży pożarnej i komendant gminny (miasta i gminy) straży pożarnych — komendantowi rejonowemu straży pożarnych.

3. Minister Spraw Wewnętrznych określi w drodze rozporządzenia szczegółowy zakres działania komend wojewódzkich i komend rejonowych straży pożarnych, komendantów gminnych (miasta i gminy) straży pożarnych oraz komend terenowych zawodowych straży pożarnych, którym powierzono wykonywanie zadań komend rejonowych straży pożarnych.

Art. 21. 1. Do zwalczania pożarów i współdziałania w zapobieganiu pożarom powołane są terenowe i zakładowe straże pożarne:

- 1) zawodowe — składające się z osób pełniących służbę zawodową na podstawie stosunku służbowego,
- 2) obowiązkowe — powoływane przez terenowe organy administracji państwowej spośród mieszkańców lub na wniosek kierownika zakładu pracy spośród pracowników danego zakładu, jeżeli zabezpieczenie przed pożarami na danym obszarze lub w zakładzie pracy wymaga ich powołania,
- 3) ochotnicze — tworzone na zasadzie dobrowolności.

2. Terenowy organ administracji państwowej, który powołał obowiązkową straż pożarną, może nakładać na osoby fizyczne obowiązek pełnienia służby w tej straży, z zastrzeżeniem art. 12 ust. 3.

Art. 22. 1. Do podstawowych zadań straży pożarnych należy:

- 1) prowadzenie akcji ratowniczej w czasie pożarów,
- 2) udział w zapobieganiu pożarom,
- 3) szkolenie pożarnicze,
- 4) wykonywanie innych czynności związanych z ochroną przeciwpożarową.

2. Straże pożarne współdziałają w zwalczaniu klęsk żywiołowych oraz w akcjach ratowniczych w zakresie i na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

Art. 23. 1. Kierujący akcją ratowniczą lub dowódca jednostki straży pożarnej może zarządzić:

- 1) ewakuację ludzi i mienia z obiektów zagrożonych,
- 2) wstrzymanie ruchu drogowego oraz zakaz przebywania osób postronnych w rejonie akcji ratowniczej,
- 3) udostępnienie straży pożarnej — zgodnie z przepisem art. 14 ust. 1 pkt 2 — niezbędnych na czas działań środków transportu i sprzętu oraz wody i innych środków gaśniczych, a także przedmiotów przydatnych do akcji ratowniczej, z zastrzeżeniem art. 14 ust. 2.

2. Kierujący akcją ratowniczą lub dowódca jednostki straży pożarnej jest uprawniony do wydawania poleceń dotyczących akcji ratowniczej osobom wymienionym w art. 11 ust. 1 oraz zarządzeń nakazujących przystąpienie do akcji ratowniczej przez osoby przebywające w rejonie pożaru, z zastrzeżeniem art. 11 ust. 2 i 3.

Art. 24. 1. Zawodowe straże pożarne powołuje terenowy organ administracji państwowej stopnia wojewódzkiego.

2. Terenowe zawodowe straże pożarne podlegają terenowym organom administracji państwowej.

3. Zakładowe straże pożarne podlegają pod względem organizacyjnym kierownikom tych zakładów, a pod względem operacyjno-technicznym właściwej terenowej komendzie straży pożarnych.

4. Zawodowa straż pożarna może dzielić się na oddziały.

Art. 25. Rada Ministrów może powoływać specjalne jednostki ochrony przeciwpożarowej.

Art. 26. Minister Spraw Wewnętrznych ustala:

- 1) zasady powoływania i rozmieszczania, rejonów działania, normy liczebności i wyposażenia straży pożarnych, zasady współdziałania i sprawowania nad nimi kierownictwa w czasie akcji ratowniczych oraz regulaminy organizacyjne tych straży,
- 2) normy oraz zasady zaopatrywania członków straży pożarnych, słuchaczy szkół pożarniczych i ośrodków szkolenia pożarniczego oraz osób odbywających szko-

lenie w strażach pożarnych w umundurowanie, odzież specjalną i wyekwipowanie, inne należności i świadczenia dla słuchaczy szkół pożarniczych oraz normy i zasady żywienia słuchaczy szkół pożarniczych, ośrodków szkolenia pożarniczego i osób odbywających szkolenie w strażach pożarnych,

3) organizację szkolenia pożarniczego.

Art. 27. Członkowie ochotniczych oraz obowiązkowych straży pożarnych korzystają w czasie wykonywania czynności wynikających z przepisów o ochronie przeciwpożarowej z ochrony prawa na równi z funkcjonariuszami publicznymi.

Art. 28. 1. Osobom zasłużonym w organizowaniu ochrony przeciwpożarowej albo wyróżnionym w akcji ratowniczej oraz kandydatom na funkcjonariuszy i funkcjonariuszom pożarnictwa mogą być nadawane odznaki pożarnicze.

2. Minister Spraw Wewnętrznych określi rodzaje i wzory odznak, o których mowa w ust. 1, tryb ich nadawania oraz sposób noszenia.

Art. 29. Sprzęt pożarniczy stanowiący wyposażenie straży pożarnych i obiektów, jak również pomieszczenia przeznaczone na przechowywanie sprzętu przeciwpożarowego oraz pożarnicze środki transportowe mogą być używane tylko do celów związanych z wykonywaniem zadań ochrony przeciwpożarowej.

Rozdział 4

Ochotnicze straże pożarne i Związek Ochotniczych Straży Pożarnych.

Art. 30. 1. Ochotnicze straże pożarne są organizacjami społecznymi zrzeszającymi obywateli polskich gotowych czynnie i w sposób zorganizowany uczestniczyć w ochronie życia, zdrowia i mienia obywateli oraz majątku narodowego przed pożarami.

2. Ochotnicze straże pożarne działają na podstawie statutu.

Art. 31. 1. Terenowe ochotnicze straże pożarne nabywają osobowość prawną po zarejestrowaniu przez terenowy organ administracji państwowej stopnia podstawowego.

2. Jeżeli skład osobowy straży nie daje rękojmi prawidłowego działania lub należytego wykonywania obowiązków albo jeśli na danym terenie istnieje już dostateczne zabezpieczenie przed pożarami, terenowy organ administracji państwowej, o którym mowa w ust. 1, może odmówić zarejestrowania ochotniczej straży pożarnej.

3. Powołanie zakładowej ochotniczej straży pożarnej podlega zgłoszeniu organowi administracji państwowej, o którym mowa w ust. 1.

4. Terenowe organy administracji państwowej, o których mowa w ust. 1, prowadzą rejestr terenowych ochotniczych straży pożarnych oraz zakładowych ochotniczych straży pożarnych.

Art. 32. Ochotnicze straże pożarne gromadzą środki społeczne na finansowanie zadań ochrony przeciwpożarowej.

Art. 33. 1. Członkowie ochotniczych straży pożarnych mogą za wykroczenia z zakresu ochrony przeciwpożarowej poddane orzecznictwu kolegiów do spraw wykroczeń nakładać grzywny w drodze mandatu karnego.

2. Minister Spraw Wewnętrznych określi w drodze rozporządzenia wykroczenia, za które członkowie ochotniczych straży pożarnych są upoważnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego, oraz zasady i sposób wydawania upoważnień.

Art. 34. 1. Ochotnicze straże pożarne zrzeszają się w Związku Ochotniczych Straży Pożarnych.

2. Związek Ochotniczych Straży Pożarnych jest organizacją społeczną działającą na podstawie statutu nadanego przez Ministra Spraw Wewnętrznych. Związek Ochotniczych Straży Pożarnych posiada osobowość prawną.

Art. 35. Zadaniem Związku Ochotniczych Straży Pożarnych jest rozwijanie działalności społecznej na rzecz ochrony przeciwpożarowej, a w szczególności:

- 1) pobudzanie i wszechstronne rozwijanie wszelkiej inicjatywy zmierzającej do zwiększenia udziału społeczeństwa w ochronie przeciwpożarowej,
- 2) prowadzenie pracy społeczno-wychowawczej oraz pogłębianie uczuć patriotyzmu do Polski Ludowej członków ochotniczych straży pożarnych,
- 3) ustalanie wytycznych dla ochotniczych straży pożarnych w zakresie zadań społeczno-wychowawczych.

Art. 36. 1. Nadzór nad Związkiem Ochotniczych Straży Pożarnych sprawuje Minister Spraw Wewnętrznych.

2. Minister Spraw Wewnętrznych:

- 1) określa zasady prowadzenia rejestru ochotniczych straży pożarnych,
- 2) ustala wzorcowy statut ochotniczej straży pożarnej oraz określa wzory pieczęci i godła dla ochotniczych straży pożarnych i Związku Ochotniczych Straży Pożarnych,
- 3) w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej określa wzory umundurowania, dystynkcji i oznak dla członków ochotniczych straży pożarnych i Związku Ochotniczych Straży Pożarnych.

Rozdział 5

Świadczenia finansowe i odszkodowania.

Art. 37. 1. Koszty ochrony przeciwpożarowej pokrywane są z budżetu centralnego oraz z budżetów terenowych, jak również ze środków instytucji państwowych, spółdzielczych i społecznych, przeznaczonych na utrzymanie, wyposażenie i wyszkolenie podległych im jednostek ochrony przeciwpożarowej oraz na urządzenia służące do zapobiegania pożarom i ich zwalczania.

2. W kosztach utrzymania i wyposażenia straży pożarnych uczestniczą, na zasadach określonych przez Radę Ministrów, zakłady produkcyjne, handlowe, usługowe i inne zlokalizowane na terenie działania tych straży, a nie posiadające własnych zawodowych straży pożarnych.

3. Państwowy Zakład Ubezpieczeń uczestniczy w pokrywaniu kosztów ochrony przeciwpożarowej w ramach corocznie posiadanego funduszu na ten cel.

4. Osoby fizyczne i osoby prawne są obowiązane do ponoszenia kosztów nabycia i utrzymania sprzętu i urządzeń przeciwpożarowych, jeżeli obowiązek posiadania tego sprzętu lub urządzeń wynika z przepisów ustawy lub przepisów wydanych na jej podstawie.

Art. 38. Członkowie straży pożarnych, członkowie młodzieżowych drużyn ochotniczych straży pożarnych, słuchacze kursów pożarniczych oraz osoby powołane na ćwiczenia pożarnicze podlegają obowiązkowi ubezpieczenia w Państwowym Zakładzie Ubezpieczeń w zakresie następstw nieszczęśliwych wypadków w czasie pełnienia służby.

Art. 39. 1. Członkom straży pożarnych, członkom młodzieżowych drużyn ochotniczych straży pożarnych oraz słuchaczom kursów pożarniczych w czasie akcji ratowniczych, ćwiczeń i szkolenia przysługuje bezpłatne wyżywienie. Bezpłatne wyżywienie przysługuje również osobom powołanym do straży pożarnych na szkolenie.

2. Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Finansów określi normy i zasady żywienia, o którym mowa w ust. 1.

Art. 40. 1. Osobom, które uległy wypadkowi w związku z udziałem w akcji ratowniczej lub szkoleniu pożarniczym, oraz członkom rodzin osób zmarłych wskutek takiego wypadku przysługują świadczenia na zasadach ustalonych odrębnymi przepisami dla osób, które ulegną wypadkowi podczas udzielania przedstawicielowi organu państwowego pomocy przy spełnianiu czynności urzędowych.

2. Za zniszczenie, uszkodzenie lub utratę bez winy właściciela środków przewozowych, inwentarza pociągowego i innego mienia w związku z akcją ratowniczą lub ćwiczeniami Państwowy Zakład Ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w pełnej wysokości szkody. Jeżeli jednak szkody te objęte są ubezpieczeniem, odszkodowanie zmniejsza się o kwotę przyznanego odszkodowania z tytułu ubezpieczenia.

Rozdział 6

Przepisy karne.

Art. 41. Kto wbrew obowiązkowi mimo wezwania nie przystąpi do akcji ratowniczej lub bezpodstawnie odmawia wykonania zarządzeń wydanych przez kierującego tą akcją, podlega karze pozbawienia wolności do lat 2, ograniczenia wolności albo karze grzywny.

Art. 42. 1. Kto zaniedbuje obowiązki określone w art. 8 ust. 1 pkt 1—4 oraz ust. 3 lub inne obowiązki za-

bezpieczenia przed pożarami obiektów wynikające z przepisów ustawy,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 5.

2. Tej samej karze podlega, kto złośliwie utrudnia lub uniemożliwia wykonywanie zadań straży pożarnych.

Rozdział 7

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 43. W dekrete z dnia 27 grudnia 1974 r. o służbie funkcjonariuszy pożarnictwa (Dz. U. Nr 50, poz. 321) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2:

a) ust. 3, 4 i 5 otrzymują brzmienie:

„3. Komendanta wojewódzkiego straży pożarnych mianuje właściwy organ administracji państwowej stopnia wojewódzkiego spośród kandydatów przedstawionych przez Komendanta Głównego Straży Pożarnych.

4. Komendanta rejonowego straży pożarnych mianuje właściwy terenowy organ administracji państwowej stopnia wojewódzkiego spośród kandydatów przedstawionych przez komendanta wojewódzkiego straży pożarnych.

5. Komendanta terenowej zawodowej straży pożarnej mianuje komendant wojewódzki straży pożarnych.”

b) w ust. 8 pkt 2 skreśla się wyrazy: „(komendanci straży pożarnych miast wyłączonych z województw)”

c) w ust. 9 wyraz: „powiatowi” zastępuje się wyrazem „rejonowi”

2) w art. 6 ust. 3 skreśla się wyrazy: „(komendanci straży pożarnych miast wyłączonych z województw)”

3) w art. 12 ust. 3 wyrazy: „wojewoda (prezydent miasta wyłączonego z województwa)” zastępuje się wyrazami: „organ administracji państwowej stopnia wojewódzkiego”

4) w art. 26 ust. 1 dodaje się zdanie w brzmieniu:

„W uzasadnionych wypadkach może być powołana jedna komisja dyscyplinarna dla kilku województw”.

Art. 44. 1. Traci moc ustawa z dnia 13 kwietnia 1960 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. Nr 20, poz. 120, z 1971 r. Nr 12, poz. 115 i z 1974 r. Nr 24, poz. 142).

2. Do czasu wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie niniejszej ustawy zachowują moc dotychczasowe przepisy wykonawcze, jeżeli nie są sprzeczne z niniejszą ustawą.

Art. 45. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: *H. Jabłoński*
Sekretarz Rady Państwa: *L. Stasiak*